

N° 50.

Mahjas Weefis.

1882.

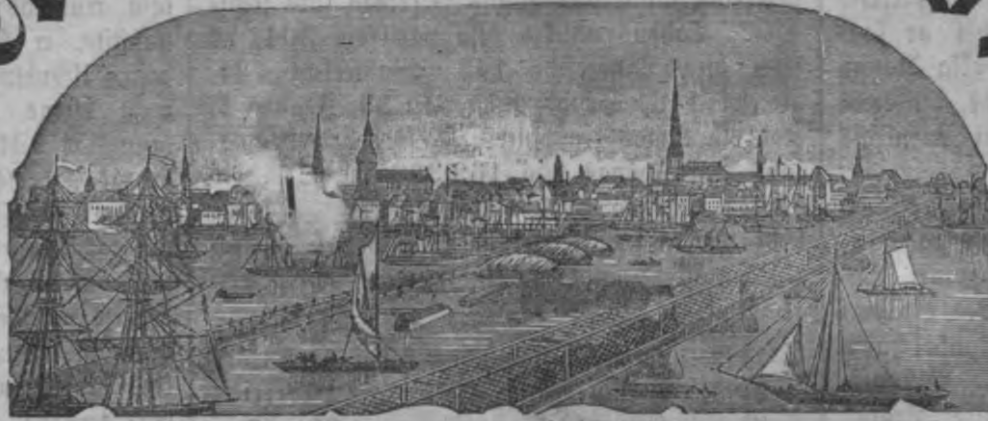
Ar pašča wifushebliga augsta Keisara weleschanu.

27. gada-

gahjums.

Maksa ar peesubtitščanu par pasi:
Ar Peelikumu: par gadu 2 r. 35 L.
bes Peelikuma: par gadu 1 " 60 "
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu 1 " 25 "
bes Peelikuma: par 1/2 gadu — " 85 "

Maksa bes peesubtitščanas Rīgā:
Ar Peelikumu: par gadu 1 r. 75 L.
bes Peelikuma: par gadu 1 " — "
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu — " 90 "
bes Peelikuma: par 1/2 gadu — " 55 "

Mahjas Weefis isnahk ... is pa nedetu.

Mahjas Weefis teel isdotis festdeenahm no plkst. 10 sahtet.

Maksa par studinaščanu: par weenas flejas smalku rakstu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda ceenam, maksa 8 lap.

Redakcija un ekspedizija Rīgā, Ērsta Plātes bišču- un gramatu-brutatawā - un burtu-lecturē pee Pehtera basnijas.

Rahditats. Jaunatāhs siņas. Telegrafa siņas. Celfāsemes siņas. Rīga. Rujene. Jelgawa. Ši Leepajas. No Snehepeles. Dsolmuischa. No Kaleteem. Semu-Īgaunu walodas wahrdnize. Bar Latweescheem Pleflawas gubernā. Peterburga. Maflawa u. t. pr. — Āhrsemes siņas: Politilas pagrflats. Bahzija. Italija. — Kreewu zelotaja un dabas pehtitaja Milluho-Maflaja preeščloščijumi Peterburgā oktobri 1882 u. t. pr. — Peelikumā: Es tas fleflawa. Graudi un seedi.

Jaunatāhs siņas.

Rīga. Widsemes jaunais gubernators, kambarkungs Schewitsch, tā „Ztg. f. St. u. L.“ dabujuse siņat, tikai nahkoschā gadā janwara eefahkumā ar sawu familiju atbraukschot us Rīgu.

Rīga. Leelās gilbes wezaku benča un pilsonu šapulze, 1. dezembri 1882 eezehla: a) Par administratoreem teatra komitejā: wezako J. G. Kochu un pilsoni A. Kählbrandtu, par wīnu weetneekem wezako H. Mülleri un pilsoni Sigiemundu Baumani; nabagu direktorijā un nabagu kapitalam: wezako H. Rippu un dokmani C. Seezenu un par weetneeku pilsoni A. Wirckau'u; andeles kafē: wezako R. Bierichu un pilsoni R. Becku un par weetneeku pilsoni L. Buschu; teatra komitejā: wezako L. Löberu un pilsoni C. P. Rucku un par weetneeku pilsoni C. Konradi; preešč upureem un blodahm basnijas: wezako C. J. Schulzu; gahses un uhdens eestahdēs: wezako H. Höpkeri un pilsoni C. G. Hartmani, par weetneekem wezako A. Sellmeri, un pilsoni W. Bassi; nodoschanu walde: wezako Alfredu Buschu par weetneeku; andeles kafē: wezako H. Mülleri, wezako A. Sellmeri un wezako H. Stiedu.

b) Par rewidenteem eezehla: gahses un uhdens eestahdēs: wezako A. Janseni un pilsoni L. Dwanteri un par weetneeku pilsoni Kaheli Becku; nodoschanu walde: wezako G. B. Sadowski; deenastneeku palihdsibas kafē: wezako J. G. Fahrbachu; realskolas walde: wezako J. W. Mündeli, un flimnijas buhwes komisijā: wezako H. Höpkeri.

Prahtā jutuse seeweete. 5. dezembra wakarā, ap plkst. 7, tā „Rig. Ztg.“ sino, Bauflas eelā, netahlu no Lindes (Leepas) kroga aptureta nabadsiģi gehrbusechs, laikam prahtā jutuse seeweete, par kuras peederibu lihdsi schim nelas naw isdabuis. Seeweete schim brihscham atrodahs katolu flimneeku namā. Kas sinatu ko tuwaku, lai to usdod landsfogteitečas polizijas nodatā rāhtusi.

Us 18. majā sch. g. Wisangstati apstiprinatā tabakas atzises-ustawa 191., 192., 194. un 195. artikulu pamata wifās eestahdēs, kur

tabaku pahrdod masumeem, isnemot klubu bufetes, tabakas fabrikatus preešč smehleschanas us weetas, tā ari preešč projam neschanas, tā „Wid. gub. aw.“ isfludinats Kreewu un Wahzu walodās, naw brihw pahrdot zitabi, tā tikai weselās un flehgtās banderoletās pakās. Us scha pamata Widsemes gubernas atzises pahwalde wiseem dara sinamu, ka zigaru, zigaretu, papirošu un pachitofu pahrdoschana gabaleem is walejahm banderoletahm palahm, tā ari pihpu pasneegschana ar tabaku, isnemot klubu bufetes, no 1. janwara 1883. g. aisleegta.

No Wentspils raksta Wahzu „Leep. awisei“: 2. dezembri sche atbrauzta schandarmu poruščiks Satonows un gubernas profurors barons Maydell. Schee lungi, tā dširdams, fagaidot rewidetojšo senatoru waj kahdus no wina eerehdneem.

Kalugas pilsehtas dome 28. novembri nospreeduse, sawam bijuscham gubernatoram J. G. Schewitscham, kas, tā sinams, eezelts par Widsemes gubernatoru, pilsehtas wahrdā pasneegt adresi, kura isfagit dšiki fajusto pateizibu par wina sekmigo darboschanos un peedahwat Kalugas pilsehtas godpilsonibu.

Winstā. No tureenas „St. Pet. Ztg.“ dabujuse schahdu siņu: Kahdā Leepajas-Romni dšelszeta fianzija notilahs nedarbē, kas leelu nelaimi wareja padarit. Lai pee šupra sala pumpju ectaifes un stobri pee lokomotiwes ne-aissaltu, kas maschini padaritu nederigu, tad maschine ari deenastā nebuhdama, jatura ar futa jeb damsa spehtu. Ap scho laiku laudis, kas pee maschines strahda, pee maschines ne-usturahs. Scho laiku, kur pee maschines nebija zilweku, kahds weeglprahtigs zilweks isleetaja, maschinei damsa spehtu uslaisdams, tā ka maschine sahla skreet. Kahda nelaimē buhtu warejuse notikt, ja maschinei buhtu trahpijees skreet pa taisnahm zeta fleedehm! bet par laimi wina bija us blakus fleedehm un tā tad nedabuja tahlu skreet, drihs pret apstiprinajumu atdurdamahs, to tad sadaušidama un pate semē dšiki eewandidamahs, kur beidsot apstahjahs.

Tomsta. Behz awises „Wostotn. Dbo.“ siņahm ar universitetes ehlu usbuhweschānu dāschī kawekli pagrspehjami. Šigahjuschā wāsarā tika isdoti 145,926 rbl. un buhwes komitejai

tagad tikai 6000 rbl., tā ka wina atrodahs deefgan behdigā buhschānā, nesnadama, kahdas naudas sumas wina nahkoschu gadu peenahks preešč buhweschānas. Sem schahdeem apstahleem komiteja greesufehs pee tantes apgaismoschānas ministra, lai aisdodot preešč nahkoscha gada 25,000 rbl.

Polija. Ši Wlozlawas „Rusl. Wob.“ dabujuschas siņu, ka tur nakti us 3. dezembri teatra nams pawisam nodedšis. Nams bija no loka buhwets, tapehž uguns ahtri isflahtijahs, tā ka weenā siundā wifs teatra nams bija nodedšis. Skahde sneedsotees ne us waitak tā 4000 rbl.

Parise. Kultus ministris nospreedis apstrahpet Angulemes un Rendijes bistapus ar algas pamasināschānu, tapehž ka wini bes attauschānas aizelojuschi us Romu.

— Us Parisi atnahkuschas siņas, ka Rihneeschu kara-pulki is Tonkinas isejot, tapehž ka wini pawehli is Pekinas dabujuschī, lai Tonkinu atstahjot. Satišchanahs starp Franzijas un Rihnas waldbihu tagad esot laba, Rihna laikam palihdschē Franzijai dšemat tos usbruzejus, kas Franzuschus bija aistikuschī.

Maršela. Netahlu no Arles 6. dezembra wakarā starp Franzuschu un Italeeschu semesstrahdneekem notilahs kaufchanahs, pee kam weens Italeetis tika nosists, diwi Italeeschī un diwi Franzuschī eewainoti. Schī atgadijuma deht septini strahdneeki tika apzeetinati.

Konstantinopele. Sultans 6. dezembri fanehma Armenijas patriarchu Marses un wīnu apdahwinaja ar tabakas dosi, kas ar dimanteem isrotata.

Telegrafa siņas.

Maflawā, 9. dezembri. Generalgubernators dumai usdewis, lai Kremlu, Rītaigorodu un tuwumā esofschas pilsehtas datu jo leelakā wairumā ar uhdeni un ar struhglu atahm apgahdatu pa kroneščānas laiku.

Lijonē, 9. dezembri. Krapotkins ir wakar Tononā šakerts un us Lijones zertumu atwest. Wīnsch nahks janwara šahkumā ar 45 pretwaldneekem jeb anarchisteem Lijones teefas preeščā.

Geschiedenes Finas.

No lihdsschinigā Widsemes gubernatora fest-
deen ap pulstien 11 preefch pusdeenā atwa-
dijahs wina tuwalee lihdstrahdneeki. Wizegu-
bernatorē, ustrunadams, baronaw Uegfūllam pa-
fneedsa albumu ar fapulzejuschos portretahm.
Pehz tam barons Uegfūlls atbildeja garalā runā,
pateikdamees un peeminas luhgdamees. —
Swehtdeenu pulstien 11 un 25 minūtēs preefch
pusdeenā bijuschaīs gubernatorē lihd ar lau-
lato draudseni, pawaditē no laba pulka draugu
un zeenitaju, pa Rīgas-Dinaburgas dselszjetu
aibrauzā uš Peterburgu. Baronesei pafneedsa
flaitiās buketes (puku pufchklus).

Rīga. „Latweefchu draugu beedriba“ fcho
otrdeenu un trefchdeenu notureja fawu gada fa-
pulzi Rīgā. Tapat lā ziteem gadeem ari fcho-
gad beedribas Kurfemes un Widsemes direktori
dewa pahrflatu par fchi gada isnahlfuscham
Latweefchu grahmatahm un raksteem. Par laif-
raksteem runajot tika atfihita jaunā awise „Arajs“
par jo derigu un Latweefchu tautai par jo eeweh-
lejāmu. Pehz fchi spreeduma buhtu jadomā,
lā ziti Latweefchu laifrakfai buhtu jo masal de-
rīgi un eewehlejāmi, tomehr laifrakfū lafitaji
leelahs zitadam spreedumam peekerotees, ja pehz
awifchu lafitaju flaitla spreescham. Preefch
pahri gadeem Latweefchu draugu beedribā ari
tika usteikts nelaita „Tautas beedris“ bet wifai
atfihfchanai un usteikfchanai par spibti „Tautas
beedris“ drihs fawu dsihwes gaitu nobeidfa.

Baltijas gubernās, lā „Nischfl. Westnits“
dsihwejis, lihd ar moerteesneschu eestahdehm reisē
ari eewedifchot wispahrigu teefu reformu. Ešot
atrasitē par eespehjamu, isdarit fchahs reformas
bes leelakeem upureem no walstebankas pufes;
jo eesahlumā warefchot istift ar diwahm ap-
rinķu teefahm, Rīgas preefch Latweefchu un
Reweles preefch Zgaunu semes, abas aprinķu
teefas peeflaitot pee Peterburgas teefas palatas.
Juridifki isglibtotu strahdneeku, lam pasihstami
woetigee awstakti, ari ne-efot truhkums.

Zaur polizijos kontroli nowembra mehnefi
foditi 141 submanis (pret 144 oktobri): 33
ar rahjeenu, 73 ar naudas sodu un 2 ar arestu
no 3—5 deenahm. 33 leetas palika ne-
isfchirtas.

Sahdsiba jeb krahpschana. Maslawas Ahr-
Rīgā, Dfirnawu-eelā Nr. 55, isgahjuscha nedelā
eebraukufchi wairaf Trfchu muifchas kolonistu.
Beektdeen firgus fehtas telpās atstahdami faim-
neeka fina.chanā, kolonisti aigahjuschi uš pil-
fehtu, eepirtees. Pa tahm starpahm eenahzīs
zits kolonists fehtā, panehmis weenu no eebrau-
zeju firgeem un wedis pa wahreem ahrā.
Saimneeks waizajis, kurf firgu wedot. „Pee
kaleja“ wedejs atbildejis. Saprotama leeta, lā
neweenam ne prahtā nenahzīs, lā firgē top gai-
fchā deenas laifā wairaf zilwekeem redjot, sagis.
Tomehr kolonista „kehwe“ naw wairē atpakaļ
greesufehs; kehwes apladinatāis ar to aiflai-
dees lapās. Sehtas telpu ihpafchneekam wa-
jadsejis nu par kehwi famakjat. Pilfehtā is-
pandufchahs wehstis, lā firgu wehlat lahds
„ekspresis“ wedis, lās, lā no minetu apkalpotaju
pufes top apleezinatē, ne-efot wis tairfniba.
Gebrauffchanas weetas turetajs ir tajās domās,
lā sahdsiba isdarita warbuht no lahda awfagto
pafchu pasihstamā, jo tas runajis kolonistu is-
lofni un bijis tapat gehrbts, lā ziti kolonisti.
(B. W.)

Bil Latweefchu dsihwo Rīgā, to wehl tagad
nestnam, lai gan drihs jaw buhs aistezejis gads,
lamehr tika isdarita kauschu flaitifchana. Awise

„Heimath“ greefch wehribu uš fcho deefgan di-
waino leetu un peemin, lā laifam tadeht teef
aiflaweta flaitifchanas isnahkuma isfludinafchana,
lā negrib darit fināmu, lā Wahzeefchu flaitis
pret Latweefcheem ir mas. Lai nu buhtu leeta
lā buhdama, tomehr to newarehs flehpt, lā starp
Rīgas eedfihwotajeem Latweefchu tautiba ir pehz
flaita ta leelala. Par peerahbijumu peemehra
deht derehs to jauneku flaiti, lam fchogad bija
preefchā jastahdahs Rīgas pilfehtas lara komi-
fijai. Tahdu jauneku bija pawifam 504, no
teem bija Latweefchi 143, Wahzeefchi 121,
Kreewi 116, Schihdi 84, Poti 39, Zgauns 1.
Kad nu Rīgas eemihneeku flaitis pehz beidsama-
jahs flaitifchanas bija 169,328 un kad apala
flaitla deht to rehkinajam uš 170,000, tad
pehz mineto jauneku flaita spreeschot un uš pro-
zenteem isrehkinajot, no Widsimeeem buhtu pee-
flaitami:

1) pee Latweefchu tautibas lahdi	48,235
2) " Wahju " "	40,810
3) " Kreewu " "	39,127
4) " Schihdu " "	28,233
5) " Potu " "	13,155
6) " Zgaunu " "	340
Kopā 170,000	

Tē buhtu wehl wehrā jaleek, 1) lā no Lat-
weefcheem un Zgauneem, lās Rīgā dsihwo, bet
peerahiti pee lauku draudschm, dauds jauneku
nestahdahs preefchā Rīgas pilfehtas kommisijai,
bet aprinķu kommisijahm, 2) lā daschi Latwee-
fchi un Zgauni, lās prot zil ne zil wahzifki,
labpraht aifleeds fawu tautibu un peeflaitahs
pee Wahzeefcheem, 3) lā tahda kahriba it ihpa-
fchi manama pee jauneem laudim un 4) lā pee
Potu tautibas buhs peeflaititi katolu Latweefchi
un Leifchi, lās uš tizibu luhlojot atkal labpraht
fauzahs par Boleem. Tapehz wifū to eeweh-
rojot nemaldimees, kad Latweefchu flaitu nolee-
lam uš 60,000 un Wahzeefchu un Potu flaitu
tani mehrrā masinajam.

Tā tad gan ar leelaku teefibu warehs fault
par Latweefchu pilfehtu, nelā winu dehweja par
Wahju pilfehtu. (B.)

Par firgofchanas ar lapu tabaku Widsemes
gubernas awise Kreewu un Wahju walodās no-
drulats Widsemes gubernas alzises pahrwaldes
finojums, lā ori mehē faweem lafitajeem fche
pafneedsam, tadeht lā Latweefchu starpā buhs
laba daka, lās nodarbojahs ar lapu tabakas
pahrdofchanu. Minetāis finojums flān fchitā:

Uš 18. majā fch. g. Wisangstaki apstipri-
natā tabakas uftawa pamata, fchlandele ar
lapu tabaku wifās bodēs un bodelēs
aifleegta no 1. janwara 1883. g.

Tā lā uš 1. janwari 1883. g. bodēs un
bodelēs un zitās tahdās eestahdēs, kur masumeem
pahrdob tabaku, krahjums lapu tabakas war
palift pahri, tad pehz finanyministra Iga zirku-
larpreefchfchrafsta no 1. nowembra fch. g. sem
Nr. 1637 mineto eestahfchu ihpafchneekem — ja
preefch fawu krahjumu pahrdofchanas, ar pee-
nahzigahm patentehm, newehlahs atwehrt taba-
lās noliktawas, — atkauts lihd 15. janwarim
1883 fawu pahrpalikufcho lapu tabakas dau-
dsumu usdot alzises waldei, polizejai waj pa-
gasta waldei, luras tad par usdoto pahrpali-
kufcho lapu tabaku, lihd ar fwara usdoschānu,
isdod leezibas, un pehz tam 1883. g. janwa-
ra un februara mehnefchu laifā fcho us-
doto lapu tabaku pahrwesi tabakas fabrikās waj
noliktawās, ar tahm pafchahm apleezibahm, bes
fewifchku transporta fihmju isnemfchanas; lihd
ar to tabakas fabrikanteem un noliktawu ihpafch-

neekem atkauts, 1883. gada janwara un fe-
brwara mehnefchu laifā no tabakas boschu un
bodelu ihpafchneekem, pehz augfcham peeminetahm
apleezibahm, eemantot lapu tabaku.

Widsemes gubernas alzises pahrwalde zaur fcho
iffino augfcham mineto finanyministra lunga no-
fajijumu.

Rujene. No tureenas mums peenahzīs fchahds
finojums. Pee Rujenes pilfehtinas, uš mahji-
taja muifchas, Muhlas mahjas semi, lā tika
stahstite, ir lahds bijis usbuhwejis lahdu ehe-
begi. Usbuhwetajam bijuschi diwi dehli, no la-
reem weens aigahjis lara-deenestā. Kamehr
jaunakais dehls bijis deenestā, nomiris tehws.
Bezakais dehls pahrdewis ehebegi Muhlas faim-
neekam. Kad jaunakais pahrnahzīs no deenestā,
tad tas prasijis no fawa tehwa ehebegā pizgeja,
lai tam ismafajot winam peenahfawo daku.
Birzejs atbildejis, lā winsch jaw wina wezakam
brahtam norunatu sumu ismafajis. Tē jauna-
lais brahlis naw wis meklejis zaur teefahm fo-
was teefbas, bet patwatigi. Lās saluhfchis,
lā manim tika stahstite, no Ternei muifchas
„dubfchineekem“ astonus wihrus, tos wiadubfchi-
galos un fahjis ehebegam juntu nopleht.
Plehfchana gahjusī naigi uš preefchu, lai gan
laurini, luri ehebegi apdsihwojuschi, waimana-
juschi un brehlfuschchi, bet tas naw nefa libdejis.
Alnahzīs pat Bergmann mahjitajs, pilfehtinas
polizijas lungi un 6. Rīgas draudfes-teefas teef-
nefs v. Stern fgs, luri puhlejuschees peerunat,
lā lai tā nedarot. Bet wahrbi ween naw lib-
dsejuschi. Kad wairaf laudis bijuschi falafiju-
fchees, tad peeminetee lungi mudinajuschi, lai
naigos ehebegā plehfajus kerot. Tad laidufchee
fchee no angfchas un gribejuschi behgt, bet li-
kufchi trihs tee dubfchigakee falerti, luri tika
fafaeti Balmeeras brugu-teejai nofuhititi. Ehe-
begam wifē jumis lihd greefcheem nopleht.
Tahds fawads atgahijums notika tai 19. no-
wembri fch. g., flawenajā Rujenes apgabala.

Zelgawa. Rahdas deenas jaw, lā „Mit-
Ztgā“ lafams, pilfehtā isplatiti pakattaititi
peezrubku gabali. Schi nauda ir koti gaischa,
papihris wilnains; wina labi pakattaitita un
grubti isfchirama no ihstās. Zikai muguras
pufē rinkōs atrodofchees wahrbi „пять“ no
lahrtigi un ispluhduschi, tapat ari flaitlis „V“
ne til flaidrs, lā pee ihstajeem.

Zelgawas Latweefchu beedribai bija usnah-
lufchas lahds nebalts deeninas. Beedribas
namam draudeja pahrdofchana zaur wairaf-
lifchānu. Ari fcho to runaja par beedribas
nelahrtigu wadifchānu. Un jo wairaf fchihē
walodās isplahtijahs starp teem, lās beedribas
darbeem atkahlaki stahw, jo dihwainaki tahē
isflausijahs. Naw noleedsams, lā pee agrakeem
beedribas waditajeem daschas kluhdas notifu-
fchas. Bet tahs daschreis ir labu mahzibu
dewejas un zetu rahditajās uš preefchdeenahm.
Lā notikufcho kluhdu deht Zelgawas Latw.
beedribas lozekki no fawa mehrrā nenolihda,
to apleezinaja uš 2. dezembri fafauktā general-
fapulze, lura nospreeda, zaur kluhdu zeltos
gruhtumus pahrwaret un beedribai fargat jauto
mahjas weetu. Tahfakti general-fapulze pehz
tam, kad wifē runas-wihri, isnemot tika trihs,
bija atkaphuschees no faweem amateem, eeweh-
leja pa leelakai dakai wezos runas-wihrus amata,
pa dakai peewehleja jaunus flahht. Preefch-
neezibu wehlejot, tika eezelti: par beedribas
preefchneeku — adwokats A. Webers; par
preefchneeka I. weetneeku — J. Aufmans; par
II. weetneeku — S. Allunans; par I. rafstu

wedeju — D. Tomberg; par II. rakstu we-
deju — Tomans; par lafeeru — D. Kron-
berg; par kafas grahmatu wedeju — Behr-
sinsch; par beedru sinataju — Sommerselds;
par ekonomijas un mabju pahrluktu — G.
Sieelacks; par rakstneezibas nodatas preelch-
neeku un bibliotekaru — B. Allunans; par
tearza komisijas preelchneeku — Behrsinsch;
par fahrtibas komisijas preelchneeku — Al-
binsch. — Pehz runas wihru fapulzes spree-
duma, us 5. dezembri isfludinatee karoga swehtki
atlikti, fewisku cemestu deht, us nahkofcheem lai-
keem. (B. W.)

Is Leepajas sino „Latw.“ schabdu atgadi-
jeenu: Aiswianu nedelu nomira Jaun-Leepaja
lahdus gadus wez puifens. Wezakee bebrna
libki eelika laste, kamehr galdneeks sabrzinu pa-
gataro. Odra deena, kamehr mahte jebta ar
faimneezibas darbeem nopublejabs, bij saglis zaur
watejahm durwim eelhdis istabinu un starp
zitohm leetahm ari lasti, kura libkis guleja,
libdsi pamehmis. Mahte, kura drihs pehz tam
istaba eegabhja, nepamanija, ka lastes tur wairs
naw. Tikai pehz lahdam stundahm, kad lai-
mineene winai stabstija, ka nupat tuweja ap-
loka atrastis bebrna libkis, pahrnehma winu
schaushalas. Kastes neastradama, wina stei-
dsabs us aploku, no kureenes lahds strahdneeks
winai bebrniu jaw nesa preti. Saglis, no
lastes fatura pahrliezinajees, bija libki nosweedis
semē, redsedams, ka peewiblees.

Leepaja. Jauna gimnastijas nama buhwe
no komisijas notafeta us 135,000 rbl. — Abi-
turientu eksami jaw fahlfuschees. Schoreis tur
14 abiturientu.

No Snehpeles (Kurseme). Scho reisu til
waru pastnot lahdu behdigu atgadijumu. Pa-
gahjuschu wasaru, ta ap wasaras-swehtkeem,
Dobetu faimneeks peenem gana-puiku, las libds
Sabneem ihsten kreetni ispidija fawu amatu.
Bet to pirmdeen pehz wezeem Jahneem,
winich tapat la il rihtus, peeklahjigi eerasta
wihse iswada few ustizetu ganamu pulku ganiba.
Ta ap pulksten feschneem no rihta, mahju puifis
pee rijas strahbdams, eeranga, ka lopi wisi la-
bibu. To redsedams winich steidsabs winus is
flahdes iswahlt un nodot ganam; fahldams
pilna balst: „Wili, Wili, kur tu esi?“ Bet
Wilis nefa! Puifis doma, ka winich no wina
flehpjabs, eet atpaka pee fawa darba. Pehz
brihtina winich eeranga, ka lopi atkal labiba
un sinadams, ka puiku newar atrast, winich ee-
eet pee faimneezes un tai pateiz scho leetu.
Schi tuhlin raida meitu libsi, lai eet sawahlt
lopus un usmeklet ganu. Meita famele winu
ta libds plst. 8, bet ne-atrod nefa. Nu faim-
neeze isjuhla wifus mahjas fuschus, kuzi fa-
mekle libds pusdeenu, bet la gahjuschu, tapat
atkal bes puikas pahrnahel. Nefo darit, ganu-
weeta ja-ispilda zitam! Trescha deena pehz puika
pasufchanas lahda feewina winu useet netahlu
no Pituru mahjahm, kuras ir no Dobelem lah-
das 11 werstes, — karojotees pee loka. Bah-
taga tam apnemta ap kallu un peefeeta pee
sara til semu, ka puikas lahjas atspeeschabs pee
semes. Puikas tehws, las dshwoja Pituras, to
dabujis isdirdet, tuhlin nobrauz Kuldigu pehz
kreis-daktera, las winu turpat smalki ismekleja
un atrada, ka nahwe eestahjufees zaur rikles
fashnaugchanu. Wisu eewehrojot, jadoma, ka
le notilufe paschnonahwefchanabs, lai gan zeh-
lons naw sinams. Tikai noschelojama leeta,
puikas tehws mahjitajam ir lizis basniza wairaf
reises luhgt Deemu, peeminet wahrdus, ka puika
gan buhshot zaur laundara rolu nonahwets.

Bet pehz ismeklejumeem, las notika no Kuldigas
pileteefas un pehz paschpahrliezinafchanabs tas
nemas newar buht un wismasaf newar eedoma-
tees zilwela, us to waretu noseedsibas-domas turet.
Mars.

Osolmuischa. No tureenes mums peenahjis
par tureenes skolotaja amata swehtkeem garaks
raksts, ko weetas truhkuma deht newaram wifu
usnemt, tapehz ihsumu tilai lahdu wahrdus
peeminesim. Ar 10. nowembri beidsabs tas
laiks, kur J. Buiwa lgs bija Osola 25 gadus
par skolotaju nodshwojis. Nodshwotu 25 gadu
amatu swehtki tila 14. nowembri swehtiti, las
bija isrihtoti no Osolmuischas leeklunga un leel-
kundes, us tam paslubinati no mahzitaja J.
Bernhardt lga.

Swehtku rihta plst. 5 bija fapulzejees leels
pulk pagasta jauneku un jaunawu sem Buden-
broka pagasta skolotaja Hubscha lga wadifcha-
nas, lai waretu zeenijamo jubilaru J. Buiwas
lgu ar dseemahm apweizinat. Pehz pusdeenas
bija swehtku meelasta, us kuru bija eerabuschees
draudses zeen. mahzitajs, Osolmuischas leeklunga
weetneeks, wisi draudses skolotaji, pagasta amata
wibri, draudses un pagasta skolas wezakee un
libds teem leels pulk pagasta lozeklu un faim-
neeku. Swehtku pehzpusdeena tila pawadita
ar dseemahm un jaukahn, eewehrojamahm ru-
nahm, ko deemschehl schē newaram plaschi at-
stahst, tilai to gribam peeminet, ka wiseem
swehtku dalibneekem sche swehtki paliks jauka
atminu.

No Kaletem. Gramsdas basnizas draudse
ir 10 — ziti leeli, ziti masi pagasti. Ta wis-
wezaka skola ir Gramsdas Kirspheles-skola, las
jaw 36 gadus pastahw. Ta wezaka pagasta-
skola ir Vormfahbes pagasta, las jaw ari lah-
dus 30 gadus pastahw. Weidsams gads, ta
fakot, jaunds laikos ir 3 leelas pagasta-skolas
jeltas, lom braschi leeli nami. — Disch-Grams-
das pagasta, netahlu no Gr. basnizas uszehla
preelch mas gadeem leelu plaschu skolas-namu
preelch trim pagasteem proti: preelch Disch- un
Mas-Gramsdas un preelch Tretneem. Tapat
nejen eetaisija Aiswiku pagasta leelu diwtahschigu
skolas-namu preelch 5 pagasteem: Aiswikeem,
Disch- un Mas-Dahmas, Schmaifcheem un Rau-
fcheem. Nu scho rudeni pabeidsa taist Kaletos
lepnu plaschu pagasta skolas-namu, pee la 3
gadus strahdaja un ko 28. oktobri eeswehtija
un skolu ar 110 skolas-behrneem atwehra. Starp
wiseem 10 Gramsdas Kirspheles pagasteem ir
Kaleta tas wifu leelakais ar lahdam 90 mahju-
weetahm. — 81 ir leeli pilnigi mahju faim-
neeki, las scho pawasaru wisi fawas mahjas no
Kaletu barona v. Nolde lga nopirka. — Kaletu
pagasta skolas-namu, las gan ta staltaka un
waren koschi taista skolas ehla ar 3 tahscheem
— wisa Lejas-Kurseme, ir pehz Kaletu zeen. ba-
rona lga plahna un pascha wadifchanas un no-
doma trijds gads zehlfuschi. Waren stalta,
plaschi eerikteta skolas ehla, kura lepna bru-
nineeku pilei blakam leekama. Materialu gan
barons pats dewa, bet ir tad pagastam pascham
tas skolas-nams 16,000 rbl. f. flaidra naudā
maka. Zeen. barona lgs ari no fawas laba-
tas skolai dahwinaja us muhschigeem laikeem
semes un ptawas gabalu un skolotajam ilktru
gadu 100 rbl. fudr. naudā pee lones. Pa-
gasts pats dod skolotajam 500 rbl. fudr. Jauna
skola tagad strahda 2 skolotaji, abi Irlawas
seminarija ismahjiti: weens ir Mikel Schkutes
un otris J. Willmana lgs. — Jauno skolas-
namu eeswehtija 28. oktobri Gramsdas drau-
dses zeen. mahzitajs F. Stegmana lgs. Par

gresnumu schai swehtku deenai bij Gramsdas
ehrgelneeks un Kirspheles skolotajs ar sawem
dfeedatajeem un ar sawem labi eeskoloteem sko-
las-behrneem atnahjis 2 — tichetbalfigas dseef-
mas usdseetat. Tabs koschas dseefmas bij schis:
„Deews ir ta mihliba“ un „Pateizat Tehwam.“
Ta tad nu Gramsdas draudses 10 pagasts ir
5 braschas un leelas skolas ehlas ar 8 skolo-
tajeem, proti: Gramsdas Kirspheles skola ar 2
skolotajeem un lahdeem 60 skolas-behrneem, jeb
wairaf. Disch-Gramsdas pagasta-skola ar 2
skolotajeem un lahdeem 90 skolas-behrneem.
Tad Vormfahbes skola ar 1 skolotaju, Aiswiku
pagasta skola ar 1 skolotaju un Kaletu jauna
skola ar 2 skolotajeem un 110 skolas-behrneem.
Gramsdas basnizas draudse ir nu peenahjigi un
bagatigi ar lahahm un leelahm pagasta-skolahm
un kreetneem skolotajeem apghadata. — Bahlas
basniza, 3 juhdses no Gramsdas, eeweda 7. no-
wembri — jaunu mahjitaju, Slewogtu, las
Kiemfchneidera lga weeta, las us Kuzawu par
mahjitaju aishahja, schogad eestahja.

(L. A.)

Somu-Igaunu walodas wahrdnize, la „Cesti
Postimees“ pehz „B. W.“ tulkojuma raksta,
esot nupat isnahlufe, kuras faraktitajs esot
Mukose (Lindohms). Tahda grahmata jaw
fen bijufe loti wajadfiga. Jaunakais laiks
prafot, ka katram isglitotam Igaunam japro-
tot Somu waloda, bes kuras tas fawu wa-
lodu ihsti neprotot. Abas walodas zehlfusabs
no weena zelma. Bet Somu walodai bijis
labaks liktens nefa Igaunu walodai. Somu
waloda esot wairaf isglitota, taja esot dauts
wairaf wahrdu, ihpaschi jaunu mahlfas wahrdu
tadeht Igauni warot tos wisdrihsal is Somu
walodas isnemt. Dr. Weske pehrn isdewis
Igaunu walodas gramatiku, zaur kuru, un ta-
gad isnahlfuscho jauno wahrdnizu, katram Igaun-
nam Somu waloda esot pee-ajama.

Par Latweescheem Plefkawas gubernu „Wal-
dibas Wehstnesi“ atrodabs schahdas sinas:
Pirmee Latweeschu atnahzeji schē bija semneeki
is Ballas aprinka, kuzi no muischas ihpasch-
neeka Derugina, Plefkawas apr., nopirka leelus
melchu streklus un tad fawa starpa idalija.
Ta Panikowitschu draudse radabs pirmu Lat-
weeschu kolonija, fashahwoscha is 300 famili-
jahm. Wini fahkuma likabs peerakstitees pee
dashadeem pagasteem, bet ir tagad ihpaschs pa-
gasts — Stobowas. Atnahzeji, las bija fah-
tigi zilweli un toti strahdigi, eenesa dshwibu
tani libds tam tuffcha nowada un dauts pee-
palihdseja pee wifas draudses usplankchanas
faimneezibas sinu. Pirmo atnahzeju preelch-
shme mudinaja zitus, tapat darit; drihs radabs
jauni kolonisti Panikowitschu, Peifchuras un
Isborfla draudses. Wineem nebija jakaujabs ne
ar lahdeem schlehrsteem, jo nometabs pa leelakai
dakai us ne-apstrahdatas semes. Wisi tagad ir
waj wairaf waj masaf pahrtikuschi. Wini ir
lutertizigi un pascheem fawas basnizas skolas.
Leela data no teem peeder ari pee brashtu drau-
dses, un pehdejā laika no Rigas starp teem ir
eeweejufees ari baptistu mahziba. — Bes mi-
neteem Latweescheem, las Plefkawas gubernu
kolonijahm nometufchees, atronabs wehl dauts
zitu, iskafistu pa wifu gubernu; wini ir gan
semes ihpaschneeki, gan muischu pahrwaldneeki
waj arendatori, gan melberi u. t. pr. Latwee-
scheem, ka strahdneekem, ir schē loti laba flawa
un tee teel labprahel meletti.

Peterburga. „Wal. Wehstnesis“ sino: Gra-
sam Woronzow Daschlowam projam esot, pils
galma ministerijas wadifchana ustizeta Keisara

Ahrsemes sinas.

wirskorteka komandeerim generalam Richteram. Birmdeen, 6. dezembri pa wisu Sibiriju bija deewkalposhana, deht peeminas fwineshanas, la 300 gadi pagahjuschi no ta laika, tad Sibirija peeweenota pee Kreewijas.

Par Greeku pareistizibas basnijahm „West-niks Jewropi“ pasneeds schahdas statistikas sinas: 1880 gada bij: 40,819 basnijas, 656 katedrales, 13,264 kapelles un luhgshanas nami ar 94,513 leelu garidsneeku personalu. To projam bij: 204 wihreeschu klosteri ar 3020 muhtem un 1818 nowizeem, un 111 seeweefchu klosteri ar 1467 nonnahm un 3928 nowizehm. Pee klostereem un basnijahm atradahs 95 hospitati ar 1226 gultahm, 648 nabagu nami preefsch 7429 personahm, 4348 skolas ar 108,990 skoleneem abu dsimumu. Labprahmigu dahwanu eenahja 1,799,230 rbl. Pareistiziba pahrgahja 10,571 persona.

Raskawa. Arsenala walde 30. nowembri nonahja 2 jaunahs dahmas, gribedamas runat ar A. Raschkina lungu, nodatas preefschneeka paligu. Raschkins ari eenahja, un weena no dahmahm tam ar pahtagu eesita pa gihmi un galwu. Raschkina beedri, las atradahs turpat lahle, ta apmulsa, la nelahdi nesinaja palihdsit ispehrtajam. Polizija, atfaukta, fastahdija protokolu, pee lam dahmas israhbijahs par Annu un Sofiju Belajewahm, skaidri isteildamas, la Raschkinu pehruschas tadeht, la winsch lausis fawu solijumu, prezet Sofiju Belajewu.

Odesa. Schinis deenas tur nomiruschais nama ihpafschneeks Pawels Jamtschinskis atstahjis ta ap 500,000 rbl. mantas. Testamentē nosazits: 300,000 rbl. pilsehtai preefsch nabagu nama buhwes, tur dsihwolkli isihrejami til lehti, la kapitalis nestu tilai 30/0; 200,000 rbl. radeem; 50,000 rbl. nabagu komitejai; 200 rbl. preefsch pascha behrehm, un 45,000 rbl. preefsch semkopibas skolas dibinaschanas Kriwola Roga meesta, tur nelais 1802. gada bij peedsimis.

Orla. Resen tur notizis interesants kriminalu gadijums. Rahdu laiku atpakat tur nomira pallawneeks Balukins, atstahdams atraikni. Schi nu pehz wihra nahwes dabuja peenahlofcho pensiju. Te to reisi fateel sikhlogotajs Zpolitows, pasihst wina fawu feewu un sinu to peenahlofcha weeta. Ismelleschanā ari israhbijahs, la persona, las isdewahs par pallawneeka Balukina feewu, pateesiba bij Zpolitowa feewa. Leeta tagad atronahs Harlowas teefas palata.

Harlowā tureenes musikskolas profesors A. Jurjana lungs, la „Heimath“ lasams, komponjot komisku operu, preefsch kuras Ad. Munnana lgs sarasthjis telstu Latweefchu waloda.

Kasimowas aprinki, Kasanes gub., nesen bija schahds tragisks atgadijeens: Polizijas uradnikam, zaur meshainu apgabalu jahjot, uflupa wilku bars, las winu saplofija gabalu gabalos; palikuschas weelas til tahs lahju dalas, las atradahs sabhalos.

Is Simferopoles raksta „Golofam“ la tur tagad esot nepeedsihwota dahrdriba. Budele peena malfajot 20 lap., 10 olas 30 lap., weens puds lahpostu 120 lap., weens puds kartupelu 80 lap. u. t. t. Walla wisa Krimā til dahrga, la topot pahrdota pehz fwara un ne pehz mehra.

Eupatoria. Is weetiga zeetuma trihs arestanti isbehguschu pa semes apakcha israktu trihs asis garu gangi, zeetuma waldei astahdami sismi, tani isteildami pateizibas wahrdus.

Politikas pahrsfats. Lords Derbi, la ahrsemes awises lasams, isgahjuscha festsdeenā Anglu lehnineenei fawu swehrestibu nolika par waldbas lozellu. Derbi gan eestahjabs par ministri sem Gladstona ministru preefschneezibas, tomehr Derbi am buhs ari leels swars Anglijas ahriga politikā un ar laiku warbuht wehl leelaks swars neta pascham Gladstonam Anglu ministru preefschneekam. Politikas wihri spreesch, la Derbi esot tas leelakais Anglu ahrleetu politikas pratejs.

Par Angliju reis runajot ari japeemin, la tur beidsama laika loti dauds sneega fasnidsis, ta la dauds weetās newar pa dselshzetu braukt un ta tad pretschu un brauzeju wadashana teel kaweta. Rahdas 9 juhdses no Testiniogas nakti no treschdeenas us zetortdeenu til dauds sneega fasniga, la weens dselshzeta brauzeens ar 12 zilwekeem ta fakot eefniga. Nelaimigeem zilwekeem bija breesmigi no fala to zeesti un laikam diwi no wineem wairs nebuhs ilgi dsihwotaji. Us lahdu zitu dselshzeta lihniju tila fabraukti wairak zilweku, las pee dselshzeta fleeschu tihri shanas strahdaja, bet aif leela sneega putena newareja redset brauzeenu jeb wagonu rindu peebrauzam. Us seemela dselshzeta lihniju braufshana wairak weetās kaweta, tapat ari us zitahm dselshzeta lihniyahm. Skotija stipra sneega snigshana ir telegrafa lihniyas ta maitajuse, la newar wairs telegrafa sinas par tahm laist. Sneegs ir weetahm fasnidsis 7 lihds 8 pehdas dsitsh. Tapat pa dauds leelzeleem neta newar braukt aif pahreleka sneega daudsuma. Ari pascha Londonē dauds sneega fasniga, bet tur sneegs pa leelakai dalai islusa. No juhrmalas nahf sinas, la dauds lugi strandajuschu un pee daschahm strandaschanahm ari zilweki aigahjuschi boja.

No Wihnes teel sinots lahjai Wahzijas awisei, la fista Bismarka dehta, grafa Heberta Bismarka, atnahshchana Wihne leelu eewehroschanu tur sazjetot. Laikam jadomā, la jaunais Bismarks buhs swarigas politikas sinas atnefis, las simejahs us Wahzijas un Austrijas politiku. Rahdas schihs atnestahs politikas sinas esot, par to Austreeschu awises wehl nelahdas sinas naw pasneeguschas.

Franzijas kara-leetu ministris esot nodomajis, pawairot Frantschu kara-spehklus, eeweldams ta nosauzamos labprahmigos semesfargus. Schis semesfargu kara-pulks tilshot fastahdits 1) no jauneem zilwekeem, las 17 lihds 20 gadus wezi, 2) no wihreem, las jaw pahri par 40 gadeem, proti no tahdeem, las lihds schim bija preefsch issta kara-deenasta par wezeem, un atkal no tahdeem, las lihds schim bija preefsch issta karadeenasta par jauneem. Schis pahrgrosijums, la jaw minejam, ir tilai nodomats, ir tilai preefschlikums, las preefsch apspreeschanas nododams. Kad schis preefschlikums tureenas awises buhs lasams un wajadsigas waldbas weetās pahrspreests, tad ari schini weeta lahbus wahrdus ussimefim, ja no mineta preefschlikuma peenemtahs punktes buhs no fwara. — Franzijai ari ekspedizija (isubtmeeziba) buhs isrihrojama us Tonkinu. Wairak Parises awischu waldbu usajizina, lai scho ekspediziju us Tonkinu pasteigtu. Notikumi beidsama ministru padome, tur juhras leetu ministris scho ekspediziju aistahweja, gandrihs fazehla ministru pahrmainschanos. Rahda leeta scho stihdi starp ministreem fazehlahs, tas muhs par tahlu aifwestu, ja to sikhaki gribetum pahrunat. Tonkina Franzuscheem bija sadurschanahs ar Wihne-

schem un schihs islihdsmaschanas deht minas ekspedizija isrihrojama.

Wahzija. Par fabeedribu starp Wahziju un Austriju „Aeln. Ziga“ demuse wisjaunato flaidrojumu. Sabeedriba esot noslehgta us gadeem, t. i. lihds 3. (15.) oktobrim 1884. Winas swarigakais mehrlis esot, la katrai walstei ja-ajot otrai palihga, zil drihs schai usbraut no diwahm pufehm. Tomehr warot buht, la palihdsiba ari tad sneedsama, ja usbrufshana notiktu til no weenas pufes. Keisars Wilhelm ilgi negribejis peenemt tahdu fabeedribu, bishomees, la zaur to nenahktu eenaida ar Kreewiju, bet Bismarks draudejis ar fawu atfahpshanos un tadeht keisars Wilhelm beidsot parasthji fabeedribas lihgumu. Parasthidsams winsch esot nosazijis, la wisada wihse wajagot lihgumu faturu pasinot Kreewu waldbai; bet schis nosazijums laikam no Bismarka ne-esot tizis ipildits.

„Norddeutsche allgemeine Zeitung“ raksta, la Wahzu waldbu nodomajot pa-augstinat robeschu mitu preefsch Franzuschu schluhmejoschem wihneem (schampaneru u. z.), la ari preefsch lahdeem ziteem Parises isstrahdajumeem. Pa-augstinaschana notilshot aif atreebschanahs par to, la Franzuschu tirgotaji par spihsti nepehlo Wahzu fabriku isstrahdajumus, bet tai weeta neta peenahlofshas prezes is Austrijas.

— Is Aahenes raksta „Balsei“: Wahzara schi la bahstin peebahsis ar ahrsemneekem to starpa loti dauds Kreewu, kuri nahf ischejeenes karsteem awoteem wefelotees. Ischeem awoteem werdoschais uhdens til karstla 4 waj 5 minutu laika it smuki war olu wahrit. Garscha naw til flitta la buhtu rebigs dsert. — Laudis loti wefeligi, tihrigi u fatizigi. Pawisam zitadi, nekā Bruhschahs, tur pa leelakai dalai rupji un eebildigi. Us Bruhscheem tee tura naidigu prahtu. Un ja meh pee ta turamees, lo las sehj, to tas ari plaud tad Bruhscheem schi neseed wis nahkamiba ses. Kur tu pagreesees, tur tu dsirdi Bruhs nolamajam par blehdi, lepmu sagli, beidjama plehseju, leelmuti un t. t. Ari ar tagadaj waldbu laudis naw nebuht meerā. Wisi fapihluschu par smagahm nodoschanahm un apspreeschanahm, las netil weenu dsimtu (famillju) ween jaw esot postā grubduschu. Par weenaj lihdselli, scho juhgu nokratit, tura karu ar Franziju, kuras waldbu wisi wehlahs. „Newis pret bet preefsch Franzijas mehls kausimees. Un la tad Deews dod, la wiltiga Bruhscha galmitiku pihshids famihsta.“ Ta runa te; bet fa protams, kur polizija nedsird. Reis esot lahdi polizistam (Schuzmann) dsirdot, isfauzis: „Al Deews, tad muhs reis atswabinahs no leela jahm nodoschanahm!“ un par to dabujis 2 gab strahpes nama (Zuchthaus) fehdet. Oribu weh otu, til pat netaisnu gadijumu peewest. Lehwes pee grubteem darbeem strahdadams, pahrlausrofu un gulejis mahja. Dehlam bijis ja-efloja; bet ta la tehws, flims buhdams, nekā newarejis pelnit, tad skolas nauda wehl nebu juse aismalfata. Te weenu deenu atnah skolas walde ar poliziju, uslauseh skapi, ismeh drehbes un pahrdod tahs, lo skolas naudu aifmalfat, nabaga dsimtu atstahdama bes drehbes un bes kumofa maifes. — Beidsot wehl grih peeminet, la Kreewi te stahw loti laba slaw un lam lahreis ar Kreewu ir bijuschas darshanas, tas to newar deesgan usleelit.

No Wahzu sozialdemokrateem reidh tagā schimbrihscham til weens ir eewehrojams proti Bismars, las peeder pee wezas muisch

neeku ziltis, bet pahrgahjis sozialdemokratu legeri. Bezee, isdaudsinatee sozialdemokratu wadoni Liebknechts un Bebels fehsh zeetumã deht waldbas aiskahrschanas zaur raksteem waj runahm. Mostis un Hafelmanis, kas agrak ari bij Bahzu sozialdemokratu wadoni, la finams, jaw kahdu laiku atpakal atstahjuschi Bahziju un tagad usturahs zita pafanles datã. Tai weeta reichstaga gan eezelti ziti jaunati spehki, bet tee wehl mas pasihstami, un nekãd naw reichstaga runajuschu, ta la ziti reichstaga lohzecki pat nesnot winu wahrdus. Til sinot, la tee esot sozialdemokrati, bet la kuresch latris fauzotees, esot nesinamẽ. Paschi tee, la fa-protams, neweenam naw preekschã stahdijuschees.

Frankfurtã pee Mainas, Mainzẽ, El-safẽ u. z. weetas schim brihscham teel tureta leela ismellefchana deht krahyschanaahm, kas notikuschas dauds gadus pee rekruschu doschanas. Frankfurtã dshwojis kahds weikalneeks, kas par 2000 — 4000 markahm isglahbis bagatu wezaku dehlus no kara deensta. Winam daschã weetas bijuschu palihgi. Wina leelalais darba lauks bijuschas Elsafe un Lotringa. Ar kahdeem lihdselkeem fchee weikalneeki panahlfuschu fawu mehrki, wehl naw isflaidrots, jeb wismasak wehl naw awisehm finams. Kã domã, leelu lomu pee tam spehlejuse kuluu doschana peenahlfoscheem amata wihreem.

Lipstate (Brusija). No tureenes teel sinots, la welns noschauts. Tas notikahs us schahdu wihsi: Tas netahlu no kaiminu zeema dshwojochais muishas mescha lungs X. bija leelaku sumu naudas par koleem dabujis, to us mahjahm pahrneks un fawã feenas flapi eeflehdsis un pehz tam us zeema frogu aiskahjis, lai waretu kahdu glahsiti alus eedsert. Mahjãs winam tilai palika diwi dehlẽni, weens no 7 un otrs no 9 gadeem. Drihs pehz tam, kad mescha lungs bija aiskahjis, istabã cenahl ar breefmigu ruhlfchanu la lehms isgehrbees tehwinfch ar zirwi rokã. Sihni winsch few bija melnu notaisjis un ar wifadeem kantareem un ahdas lupateem aplahrees. Schnus pehz fawahm domahm deesgan sabaidijis, winsch teem fazija, la esot pats welns, kas atnahjis winus paraut, ja wini nerahdichot, kur tehws eenemto naudu noglabajis. Behrni rahdija us flapi un paschi eemula blakus esofchã gutamã istabã. Kamehẽ tas par welnu isflidamees tehwinfch fahla flapja durwis laust, jaunakais sehns no fawahm isbailehm atpuhtees, fala us wezako brahlis: „Waj dshirdi, panem papas slinti un noschauj to welnu!“ Schee wahrdi wezalam brahlim dod duhschu, winsch paker tehwa peelahdeto slinti, lo behrni zitadi nedrihlfsteja aistikt, mehrke if gufamas istabas us welna pakausi, kas muguru atgreesis, neta neredis, labi nomehrkejis fpeesch gaili walam, schahweens sprahgsi un welns noschauts patriht pee semes.

Italijs. Sarunas siarp pahwestu un Bahzu waldbu par kulturãs lara galigu beigscham teel turpinatas, un no pahwesta puses pee tam isfaziti schahdi 3 pagehrejumi: 1) ta no Pruhfchu waldbas eezeltã augstakã laizigã teefa preeksch katolu basnizas lectahm atkal atzelama; 2) katolu seminareem atkal janahl sem katolu bistapeem; 3) deewalposchana un sakramentu fneegfchana wajaga buht brihwai, bes la garidneeks buhtu no laizigas waldbas apstiprinats. Ja Bahzu laizigã waldbas peenemfchot schihs 3 punktes, tad wareschot pahriwehst tagadejo pameeru galigã meera.

Turzija. Konstantinopelẽs eelãs nesen atrada preekschã usajinajumus us dumpi. Minetõs us-

ajinajumõs bij fazits, la kara-ministris Dsmans paschã nogahsfichot sultanu Abdul-Hamidu no trona, tapat la to kahdus gadus atpakal darijis kara-ministris Husein-Alwini paschã ar sultanu Abdul-Asifu. Ja sultans pretoschotees, winsch tilfichot nogalinats. Kã domã, fchee fludinajumi isplatiti no Dsmãna paschã pretineekem, kas tahdã wihse grib fawest sultanu ar Dsmãnu paschã eenaidã. Tomehr no daschahm pusehm apgalwo, la Konstantinopelẽ schim brihscham pateescham pastahwot leela fawehrefchanahs pret sultanu, kuras dalibneeki pa leelakai datai esot softi jeb Turku studenti. Polizija pehdejã laikã jaw apzeetinajuse daschus sofius.

**Kreewu zelotoja un Dabas pehtitaja
Wisklucho-Maklaja preekschlassijumi
Peterburgã oktobri 1882.**

(Statees Nr. 48.)

Peẽ schahdeem wairakreisigeem mehginajumeem mani isbeedet un kurei preekschã manis deesgan behdigi wareja beigtees, es tilai diwi reises tik weegli fkrambats. Es drihsi nopratu, la mana weentuligã dshwe neder, bet man jagahdã par droschibas lihdselkeem, isflatã no 100, ja pat 1000 zilwekus flaitidama pulka. Ar walodu wairak cepasinees, es fahlu noprast, la siarp eedsimteem pastahw kahdas ihpaschas domas, kuras us manu perfonu sishmejãhs. Pehdigi manim isdewahs, pehz kahdeem mehnefcheem, isfinat, la pee eedsimteem zehlfuschãhs domas par manu wineem pahrdabigu atnahlfchanu. Schihs domas isdihguschas, auguschas un eefaknojuschas siarp eedsimteem bes jeb kahda no manis us tam dota eemefla jeb palihdsibas, pawisam bes manas sinaschanas.

Es eewehroju, la eedsimtee fawã siarpã farunadamees leetoja man pawisam wehl fwefchu wahrdu salilfchanu: kaaram tamo; „kaaram“ nosihme mehnefi, „tamo“ — zilweku. Eefahlumã ar winu walodu knapi cepasinees, newareju isprast fcho wahrdu nosihmejumu: „kaaram tamo“ mehnefs zilweks, pehdigi, kad Bapuasfu walodu til tahlu biju eemahzijeẽs, la wareju wineem jautat: kas tas tahds, kur atrodahs tas „kaaram tamo“, es par manu leelako brihnumu dabuju sinat, la wini mani ta nosauza. Ta tas palika, jo mana koti aprobeschota walodas praschana newehleja manim tahlakus jautajumus wineem zelt preekschã, lai tuhlin buhtu isfinajis, kahdã wihse wini nahlfuschu us tahdahm fawadahm domahm par manu perfonu. Behlaku, zetortã mehnefi pee wineem dshwojot, kad winu walodu jaw deesgan weikli pratu, es jautaju weenam if eedsimteem: „Kas tewim fazija, la es „kaaram tamo“, t. i. „zilweks if mehnefs“, es dabuju schahdu atbildi: — „Tã wisi runã.“ — „Kas fchee tahdi wisi?“ — „Tãd prast pats winus (pee tam winsch rahdija us palastahwofcheem): rang tas, tas un tas, wisi tewi ta fãuz.“ Galigi ar leelahm puhlehm isdabujis, kuresch pirmais mani ta nosauzis (man fazija, la tas bijis Bugai if Gorendu fahdschas), es tuhlin dewos us mineto fahdschu, usmelleju Bugaju un winu jautaju: „Kadeht tu domã, la es if mehnefs-atnahjis?“ — Tamdeht, la tew uguns if mehnefs.“ Atkal mehginaju isfinat, lo wini nosauz par „uguni if mehnefs.“ Es nehmos winam isflaidrot, la uguns, kura deg manã buhdã jeb tani teel aisdedsinata, teescham tahda, la ta, kura deg Gorendas, Gumbas un zitãhs fahdschãhs. „War buht,“ atbidēja Bugais, „bet tew tawã buhdã wehl zita uguns, kura if pascha mehnefs.“ Atkal no jauna nah-

zãhs jautat un pehdigi isfinaju, la schihs mehchonis Bugai kahdu reisi ar ziteem beedreem us sweju isgahjis, eeraudshis pee manas buhdas mirsdedami baltu gaischumu un no ta ta isbijees, la tuhlin dewees us fahdschu un fauzis wifus eedsihwotajus, lai nahf flaititees „uguni if mehnefs,“ la winsch fcho wirs semes wehl nere-redsetu gaischumu nosauzis. No ta laika, eefahlumã tuwalãhs fahdschãhs, wehlaku ari tahlakajãhs, fahla mani fahlt par „zilweku if mehnefs.“ Ilgi newareju attapt, kahdu fawadu uguni wini pee manas buhdas warbuht redsetu fchi. Wifus atgadijumus manã dshwe Gara-gafa apgalalã labi pahrdomadams, nahzu pehdigi us schahdu pa ihsto eemeflu israhbidamos gadijeenu. Reisi kahdã wehtainã nakti, kad kaut lo melleju apakfchã manas buhdas (mana buhdã Garagasã apgalalã stahweja us pahfeem jeb stabeem), eedomajõs aisdegt weenu signala lahpu, kahdas man atstahja korwetes „Witjas“ komandeeris. Schihs atgadijums apstiprinaja eedsimtos tanis domãhs, la es kahds pahrdabigs radijums un mana ustureschanaahs winu semẽ tapa drihs jo tahlu ispausta. Eedsimtee no schahdahm aplamahm domahm fewi pahreezinajuschees, fahla latru neezigu atgadijeenu pee manis ar leelu apbrihnofchanu eewehrot. Wini bij par peem. pahreezinajuschees, la spehju uh-deni aisdedsinat, laistees la putnis u. t. pr. Ar wahrdu fakot, wini „kaaram tamo“ zilweku if mehnefs isdaudsinaja par tahdu pahrdabigu radijumu fawaju siarpã, kahdu tee til spehja eedomatees. Jo wairak tee mani isdaudsinaja, jo wairak tee paschi zehlahs godã pee tahlakõ fahdschu eedsihwotajeem, un jo wairak tee israhbidjahs par waroneem pret faweeem eenaidneekem, kad tee kahdreis bij nodomajuschu pirmajeem usbrukt.

Ne-ilgi pehz fchi atgadijuma eedsimtee ari if kaiminu fahdschãhs fahla man usfijetees. Kahdreis, kad tahlakõ fahdschu eedsihwotaji maneem kaimineem (Gorendas un Bongas eedsihwotajeem) peefazija kuru un gribeja teem usbrukt, mani kaimini nospreeda no wineem pawisam nezerefu foli spert, par lo koti isbrihnejos. Ischetru jeb peezu mehnefchu laikã wini man neweenu reisi nerahdija fawas feewas jeb behrnus. Pasrodams manu tuwofchanõs fahdschãhs zaur fwiwipes flanu, wifãhs feewas ar behrneem aishbeha un palika til ilgi meschã, kamehr nebiju aiskahjis; taifnibu fakot, es ari nenas nekahroju winas redset. Tãdeht domajãhs, kahda mana isbrihnefchanaahs, kad weenu deenu wairak simtu feewas ar sishdameem behrneem pee manas buhdas Garagasẽ atweda (tani laikã es Bapuasfu walodu jaw deesgan labi pratu) un weens no wezakeem wihreem, kuru wini par „tamo baro“ (leelo zilweku) nosauz, greesahs pee manim ar luhgumu, lai atwehlu winu feewahm manas buhdas tuwumã kahdas deenas palikt, tamdeht la wini eenaidneeku usbrufschãnu katrã azumieklẽ gaida. Kaut gan behrnu brehlfchana man nepatika, tomehr „leela zilweka“ luhgumam paklausiju. Manu kaiminu eenaidneeki isbeedeft, fadsirdedami no schahdas fadraudshibas ar „kaaram tamo“, atkãhpãhs no usbrufschanas un peeteiktãhs karsch beidsahs bes afins isleefchanahs.

Jo wairak tik isdaudsinats par „kaaram tamo“ (zilweks if mehnefs), jo weeglati bij man parahditees aplahrtẽjãhs fahdschãhs un mani ispehtifchanahs darbi jo wairak fekmejahs. It ihpaschi jo masak es manu istureschanahs mainiju, jo wairak paliku tas pats, t. i. „Eiropeetis,“ „sinatneeks,“ „pehtitajis,“ jo wairak atkãhwoos no eedsimteem, jo wairak winõs eedoma stipri-

najahs, ka ne-efmu nekahds pafauligs radijums un pret fchahdu wiru eedomu apleezinafchanos man nenahjabs nekahdu ihpafchu lomu fpehlet jeb la fewifchki ifturetes. Manas darifchanas jeb fatifschanas ar eedfimteem es zeeti eewehroju, la katra, pat wifu mafaka, mana apfolifchanahs top pareifi ifpildita, ta ka pee Papuafeem radahs pahrelezinafchanahs, iffajita no wineem tribh wahrds un wehlatu par falamu wahrdu palifa: „balan Maklai hubi,“ tultots: „Maklaja weens wahrds.“ Kai tahdu flamu pateefi panahktu, es zeefchi ruhpejos, nekad neko folitees, ko ne-waretu pateefi ifdarit. Schahda ifturefchanahs man dauds palihdseja ar eedfimto fatifschanos un dewa man eefpehju ifdarit uf wineem labu eefpaidu daudfahrtigds wiru ftarpd isjeldamos ftrihbinds un karos. Cepafinees ar eedfimteem, wiru dftibwi un tikumeem 1872. g. septembra un oktobra mehnefchs (manas ufturefchanahs beigds Garagafel), es nodomaju deht pehtifchanas darbu turpinafchanas dotees uf zitahm falahm Klufa juhra. Maklaja juhrmalas apdfihwotajus mahzijeos pasibt antropologifka un etnologifka fira, es apnehmos ifpehtit wifas Papuafu jeb Polinefijas zilweku fugas. Starp Jaun-Gwinejas wehl maf pasifhtameem, par wiswairal intrefanteem eedfihwotajeem man ifrahdi-jahs Jaun-Gwinejas eedfimtats Papuaf-zilweks (homo papua).

Tahda wihse man ifrahdi-jahs par nepeezeefchamu, wispirms eepafihtees ar Papuafeem Jaun-Gwinejas zitds datds, deht wiru falihdftinafchanas ar teem no manis eewehroteem eedfimteem Maklaja juhrmal, otifahrt, Jaun-Gwinejas Papuafus falihdftinat ar zitu falu apdfihwotajeem Melanefija un trefchahrt, iffinat ftarpibu ftarp Papuafeem un Nehgereem uf Filipinu falahm, peerahdit, waj uf Malafstas pusfalas atrodahs eedfihwotaji ar gazeem, kruhsainneem mateem un ja tahdi tur atrastos, winus falihdftinat ar ziteem Melanefijas eedfihwotajeem. Scho programmu man gan laimejabs ifpildit, bet pee ifpildifchanas aiftezeja 10 gadi.

Aifzetojis if Jaun-Gwinejas un nonahjis ar fugi „Ifumrud“ maja mehnefi 1873 gada uf Jawas falu, baudiju Niederlandes-Indijas generalgubernatora weefmihlibu un nodarbojos turpehjt lahrtas fastahdit manus ifpehtijumus Maklaja juhrmal 1871. un 1872. g., fchi darba rezultats bija, ka wifit mani rakfti tapa nodrukati Batawijas dabas finatnibu laifrakfta „Naturkundig Tijdschrift vor Nederlansch Indie.“ Tas atgadijahs fchahda wihse: Pa to laiku guleju flims ar ftipru drudfti un apaugufcheem pirkftu lozetleem, nebij eefpehjamis rakftit un wajadseja ditteeret norakftitajam, ta tad fchee mani rakfti ifnahja abrfemes laifrakfta fwefehda waloda; buhtu es wefels bijis, jeb man buhtu lahds norakftitajis bijis, turfch freewifki prot, es buhtu bes kawefchanahs fchos rakftus Kree-wijas geografifkai beedribai peefubtijis.

Tahda wihse tapa nodrukati abrfeme:

- 1) Antropologische Bemerkungen über die Papuas der Maclay-Küste in Neu-Guinea.
- 2) Ueber Brachycephalie bei den Papuas von Neu-Guinea.
- 3) Ethnologische Bemerkungen über die Papuas der Maclay-Küste in Neu-Guinea. I. u. II.
- 4) Notice météorologique concernant la Côte-Maclay en Nouvelle-Guinée.

Pehdigi peefubtiji profeforam Brof Parife ihfu rakfteenu sem wirerakfta: „Vestiges de l'art chez les Papous de la Côte-Maclay en Nouvelle-Guinée,“ kura ihpafchi par Papuafu ifmanibu, weiklibu bij runats, bet no prof.

Brofa nedabuju nekahdu atbildi, laifam wira nahwes deht un tilai tagad fasinaju, ka mans peeminetats rakfteens nodrukats eefsch „Bulletins de la Société d'Anthropologie de Paris, Tome I., III. Serie, Année 1878;“ tahlaki rakfteeni par to pafchu preefschmetu palifa ne-nodrukati un atrodahs pee manis.

Augfchmineto grammatiku (brofchiru) faturis ir manu pehtijumu rezultati Jaun-Gwineja 1871.—1872. g. Katras brofchiras faturu Jums zeen. kungi atftahst man wajadsetu to tad ihpafchds preefchlasijums darit un ta ka tanis rezultati jo plafchi top pahrrunati, ne-atrodu ari tamdeht fchini weeta par pareifu; jaw tani fira, kad gribetu jums wifus rezultatus man 11 gadus ilg zetofchana ufskaitit un dauds maf fihlaki pahrrunat, aifsetu, katra nedela weenu preefchlasijumu turot, wefels pusgads.

Gribedams Jums ar peeminetas brofchiras plafchu faturu dauds maf eepafihstinat, ufskaitifchu tahs nodatas par etnologiju. 1) eedfimto bariba, 2) baribas (ehdeenu) fogatawofchana, 3) peederumi kulna un traufki, 4) darba ribki, 5) apgehrds un gresnumi, 6) fahdschas un ehlas, 7) buhdas eefchpufe, 8) Papuafu ifdeeniga dftibwe, 9) peefihmejumi par walodas eemahzifchana, 10) ifmaniba, 11) mahnutiziba un erafchas, weenotas ar mahnutizibu un 12) muftika un dseedaschana. Gribu wehl peeminet, ka man 11 krahjuma, kuru atftahu Sidneja, — toti bagats ar leetahm if Maklaja juhrmalas, — atrodahs leela daudfuma mahjas un darba leetas, eerotfchi un dauds zitds, daschahds atgadijums leetojamas leetas. Efmu ari tahdus galwas kausus ufglabajis.

1872. gada dezembra mehnefi ar twailoni „Ifumrud“ no Maklaja juhrmalas aifbraukdam, apfolijos eedfimteem, kuri toti noftuma par manu aifzetofchana, pee wineem aikal atnahft. 1876. g. janwara mehnefi man ifbewahs fcho manu apfolifchanos ifpildit: es nogabju otrreis uf Jaun-Gwineju. Schi zetofchana, uf toti mafa Anglu twailona „Sea Bird“, bij weenota ar daschadahm nepatifschana un nelaimes atgadijumeem.

No Jawas es dewos uf Zelebes falu, un braukdam gar Gebes falu un Pegan falu grupas, nonahju uf Jan falu, no tureenes uf Pelau falu grupas; ufturejeos tur ihfu laiku un aifbraugis gar Ulejas falu grupas un Mateufa falas, apmekleju Admiralitetes, Lubas un Niniwes falas un pehdigi nonahju pee few fprausta zeta mehka: Jaun-Gwineja. Tuwafkas firas par fcho eefpediziju atrodahs „Geografijas beedribas firaumds“, un ir ari nodrukatas eefsch „Petermann's Geogr. Mittheilungen 1879. Reise in West-Mitronesien, Nord-Melanefien und ein dritter Aufenthalt in Neu-Guinea von Febr. 1876—Jan. 1878.“ Es dewos no jauna uf Maklaja juhrmal, lai waretu, eedfimto walodu prasdam un wiru pilnu ufstizibu finadam, turpinat ifpehtifchana un pehdigi iffinat daschus pee manas pirmas ufturefchanahs nefapraftus jautajeenus. Manas zeribas peepildijahs, Walodas praschana un pa leelakai datai eedfimto ufstiziba, atweeglinaja manus pehtifchanas darbus. Man fche ne-eepehjamis, Jums rahdit wifus fihmejumas no Papuafu buhdahm un zitahm leetahm Jaun-Guinea.

Pats par fewi protams, ka es fchoreif pawifam zitadi apgadajees Jaun-Gwineja nonahju, neta pirmo reifi 1871 gada. Buhdas weeta, kura toreif nebij leelaka la tilai 7 kwadrat pehdas, es atwedu lihds if Singaporas mehreneu naminu un ufjehlu to zita weeta. Scho-

relf mana „pils“ atradahs pus juhdies no Konftantina oftas uf kahda semes ftrekla, kura eedfimteem par Bogartu nofauza. Tahda wihse sem peeflahjigeem apftahktem wareju nodarbo-tees ar anatomijas darbeem.

Man laimejabs wehl zitus eewehrojamus apgabalus Maklaja juhrmal apmeklet un pee tan toti ifdewigi. Es ar diwi kalpeem un lohdeem Bongas fahdschas eedfihwotajeem, fehdames diwas laiwinas (eedfimteem tahs fang par „pirog“) un brauzam gar kramalu; attahlinajuftes no fahdschahm un wifur dabas jaukumus eewehrodams, pateijos maneem zeta-beedreem, Papuafeem, ta wezeem draugeem, kuri mani lah pasina un prata zitu apgabalu eedfimto walodas, ta ka man it weegli bij eefpehjamis, eepafihtees ar juhrmalas Papuafu dftibwi un erafchahm, kuri etnologijas fira fawda ftarptoti ifschahras: katra fahdscha fawas ihpafchibas.

Mana ifturefchanahs ifdarija uf eedfimteem tahdu eefpaidu, ka pa wifu manu ufturefchanahs laiku pee wineem, man peenahjabs winus no fawstarpigeem kareem atturet. Schahds panahkums jeb goda parahdifchana paklawida bij preefsch manis no leelu leela fwara. Schem kareem jeb ihstaki: kauschana, wairal fteplawibas karakters, un top ari tamdeht uf taja lauka notureti. Katra fteplawiba wed pe jouno zilweku nokauschanas un tahda wihse winu kari fastahw tilai if aplameem fteplawibas darbeem, ka katriis nonahwets wihre top atreebis gaur fteplawas nokauschana. Kari tureenes eedfihwotajeem toti fshahdigi: ta ka eedfimteem baitojahs fawus dftihwofkus uf tilai kahdahu ftundahm atftahft. Man 11 autoritete, la „zilwekam if mehnefi,“ bij eefpehja karus aiftegl un drihs ween peedfihwoju fcho aifteegumu auglas.

(Turpmal beigums.)

Laukfaimneefceem ir dftilaka dabas apluhkofchana toti eewehlejomu.

Scho rindinu rakftitajis tur par fawu leelato preeku, tauteefchus pamudinat uf ufzibtigu dabas-apluhofchana. Kad jaw wispahrigi un wifseem fchi jauka finafchana til knafchi top eewehleta, tad laukfaimneefceem derehs jo wairal to eewehrot. Un tur zitur laukfaimneefceem ari war til dauds eepreezinafchanas, til dauds pamudinafchanas, til dauds panahktuma atrast, la kreetna dabas apluhkofchana.

Laukfaimneezibas amats naw teefcham til weeglis un weenaldfigs; naw ne buht peefihdftinajams tahdeem amateem, kas la pulkstens top ufwilktis un tad eet pats no fewis, ufwilzejam teefcham par apmeerinafchana, tahlak, kamehr notel — un tad atkal par jaunu top ufwilktis. Ir zitadi gan. Dauds darbibas, dauds dabas-apluhofjuma te wajaga, kas prahtu un pazeetibu ftiprina, kamehr pa ilgu laiku weens un otrs semkopja puhlinfch panahft fawus augtus. Pusgads un gads pa-eet, kamehr no aitahm dabu zirpjamo wilnu, un gandrihs til pat ilgs laiks wajadfigs, kamehr eewehrojamakos mahjas-lopus ufauksina, kamehr fehklas-grauds uf plaufchana attihstijees. Zil ilgs laiks nepa-eet, un zil pazeetibas un gudrofchanas naw wajadfigas, kamehr pazilata un ifmehginata lopu-kopfchana ar modernezibu, semkopiba ar tirgofchana, dahra-kopfchana ar augtu eenahfchana — fawus pirmos panahktumus pafneeds.

Kas ir apbrunojees un gataws wifa fchai laika gudrot ufzibtigi jo ufzibtigi lauku-gaifa dabu, tas til war ar taifnibu faultees par laukfaimneeku jeb semkopi. Bet fche meh-

tif nu ari ween runajam par pirmo stahwolli, kahdu lauffaimneek's eekem sawai darbiba preti, jeb ar kahdu prahtu winsch eet lauka strahdat un gabdat. Un tatschu nu wehl wina darba-lauks pats (t. i. semes-, lopu- un dahrja-lop-fhana) ir peeminams, — zil daschadigs un dandspagehrejofchs tas ir, zil dauds un daschadas sinaschanas, ismehginafchanas un dabas-aplubkofchanas tas prasat! Semkopjam wajag is semes iswilinat raschojumus jeb produktus un teem gabdat fainneeziqun wehrtibu; winam wajag lopu-raschojumus padarit par baudijumeem; winam wajag sinat, waj weena jeb otra lauka, fchi un ta labiba, tad un tad ari augse, eenahlfes; winam wajag augtu lahrtibu un mainifchanas sinat — pehz semes un laika eewehrofchanas; winam wajag ar peedfshwojumu un dabas sinatnibas palihdfibu semei stiprinajofschu dshfshanas spehtu peewest, flahdigus eepaidus atgainat, mehlot, grabwot, darbotees ar wija-dahm semkopibas-maschinahm, leetat wifadus rihkus jeb daikus u. t. pr.

Augfcha nu efam apraktijuschu, kahds prahts un darbs pee kreetneem lauffaimneekeem atrodams un efam tur wineem ari eewehlejuchi wifada fina wairat attihstitees un stipratees — zaur pareisu dabas-aplubkofchanu. Bet kas tahs par sinaschanahm, kas wineem is dabas buhtu jafmetahs un pa kahdu zetu wini to waretu panahli? Nepeeteel jaw, kad lauffaimneekeem isflaidro weenu waj otru kreetnaku darbofchanas pee mehlu un fehllu eedabuschanas seme; kad winam usdod laiku, kura wisderigaki ir art, ezet, feht, plant; kad eewehle fchim lopam fcho, otram to baribu labaki pajneegt u. t. pr. Lauffaimneekam wajag semi is pamata mahzitees pasiht, kahda ta ir, kapehz te schahda, tur tahda darbofchanahs wajadfiga; kapehz tai un tai laika tee un tee semes-darbi japastrahda; winam wajag lopu-dabu wiszaur pasiht, kapehz tam schahda un newis tahda bariba ir waja-dfiga. Semkopjam wajag ikreis sinat, kapehz winam tas un tas jadara; winsch newar ikreis latru pasneegto pamahzibu pehz burta jeb bolstaba ispidit, winam schis un tas, la nu wina semes, lopu un wifas fadsihwes ihpaschibas un apstakti to pagehr, japahegrofa gitadi, ja-alkaisch waj japaleek; to winsch tilai eespehj, kad winsch labi pasiht semi, lopu un darba-rihtu, pee kureem winam schis waj tas padoms japeemehro, ja-ismehgina, japastrahda. Kad lauffaimneekam gitada, neta schahda fina doma palihdfet, tad tas ir til pareisi un greisi, la kad ahbezejias weetä listu lahdam dseefnu-grahmatä waj bihbelé mahzitees lasit. Mufsu semkopibas beedribas un laikrafti lai to pareisi eewehro.

Bet pa kahdu zetu lai lauffaimneek's teel pee tuwakas eepaschichanahs ar dabu? Mahjai, skolai, laufam un kuhlei wajag winam deref par wispirmeem dabas-skolotajeem. Lai til jaunais semkopis wiju to eewehro, to wina tehwa mahja tam sneeds, tad winsch redsehs, zil dauds pamudinafchanas winsch te dabuhs us dabas-aplubkofchanu. Mufsu skolahm wajadsetu us laukeem tahdahm eestahdehm buht, kas te pateescham ari der. Rihds ar religijas mahzibu te wajadsetu dauds stipraki lopt dabas-mahzibu, tahda wihse, la tas semkopjeem nahl kaisni par labu. Tahat wajadsetu semkopjam pascham lauka un kuhli usluhtot un eewehrot wifu, pat to masako leetinu, jo dabas-sinatniba un zihnia pret wifadeem wina prelineekeem winam der pahrbaudit latru neezinu un winsch redsehs, la tas tomehr naw wis neezinsch hijis. Bet ari lauffaimneeziqun beedriba,

fadsihwes farunäs, grahmatäs un laikrafts jazila eeskats daba un ja-ismaina tee te panahlftee peedfshwojumi.

Un waj tew, zeen. lauffaimneek's, ari ne-attiktos deefgan laika gudrot palat dabas-zekeem un pagehrejumeem? Waj tu newaretu us to ihpaschi garos seemas-wakarus isleetat? Un lai gan tew wasara ir deefgan darba, tomehr schis gadslahrtas wakari eespehj tewi wisjaukaki pamudinat un eewadit tai wifu-praktiskala dabas-gudrofchanä; dodees til ween ari pats ar wifu firdi un prahtu us dabas-aplubkofchanu. Klufais wehlais wakars tew te sala lauka mibligi usnahl; wehl tu redsi, la faule ais wineem kalna palahpeeneem pamafam ween nosuhd; wifa daba swin lihdsi mibliga un farlanä atspihdumä wina no-eeschanu; putnini dseed winai par godu sawu beedfamo dseefminu un raugabs sawos drofchs ligdds notilt; gana-sehni jaw wis-aplahet apehnoti, dseed us mahjahm eedami sawas jautras wakara-dseefminas; — un waj tu te zeen. lauffaimneek's eesi us mahjahm bes kahdas jautribas, galwu nolahris? Waj tu te few nenemfees labus eepaidus un kreetnu pamudinafchanu preeksch dabas-aplubkofchanas libds us mahjahm? Zeru teescham, ka tu to darisfi.

— a — s.

Weegliba.

Pehz weeglibas dauds dsenahs, pehz tahs wehlejahs. Weegliba dara dshwi jauku, masina ruhpes. Tapehz wezaki gabda un ruhpejohs par behrneem, tos skolodami un wifadi par teem gabdadami, zeredami wezumä preeksch sewis weeglibu, tas ir weeglafas deenas no teem peedfshwot. Kas pasiht geuhrtibu, tas sin, zil jauka ir weegliba. Kurfch newehlahs wezumä weeglibu, kurfch darba ari weeglibu. Weegliba ir la flaisa bilde, kas mums preekschä stahdahs un dauds labuma fola.

Weegliba tad ween falda, kad ta zaur geuhrtibu mantota. Ja weeglibu sawä gaitä til ween gribam teikt un flawet, tad ta atnes laut lozitu, kas wis naw flawejams un teizams. Ja sawu usdewumu kreetni ne-ispildam, ja mums negribahs geuhrtibu usnemt, bet wehlejamees tilai weeglibu, tad tas naw teizams. Ja kahds grib weegliba dshwot, kam maisite ar rotahm jabelna, to nesauksim par gudru wihru, bet turefim par tahdu, kas ihsti naw fapratiss „weeglibu“ un tahs peenahzibu.

Daschs jaunelis jaunibas weegliba isichlehrsich ne-apdomigi sawas geuhrti pelnitas kapezinas. Tahds newar zeret wezumä weeglibu, bet tilai, ja kas sawads ne-atgadabs, geuhrtibu. Tapehz mufsu peenahkums ir, puhletees geuhrtibas pahrspeht, lai teklam pee weeglibas, fur naw til dauds geuhrtibas Jareds.

Lai gan weegliba ir latram patihkama un katriis tahs wehlahs, tal weegliba naw wifur teizama. Ja wihri, kureem kahds goda-amats, tant ruhpiqi nepuhlejahs, ja no geuhrtibahm at-raujahs un behg, kas no kreetna amata ispidifchanas zelahs, wehledeemes „weeglibu“, tad tahda weegliba naw teizama, neds wehlejama. Tahda eedabufa weegliba naw teem par godu, bet flaidri rahda la speegelt, la sawu usdewumu naw pratufchi ispidit la nahlahs. Weegliba teem patufsi, tee naw gribejuschi pamatigi pee leetas kertees, bihdamees no dauds geuhrtibahm, kas no ta zeltos. Waj nebuhs teefa, la, kad mums kas ustizets, kad to pawirfchi nemam, tad tal buhs masak geuhrtibas pee ta, bet „weegliba“ to isdaristim un ta tad „weegliba“ mums buhs.

Bet kad tahdeem wihreem, kas sawu usdewumu pawirfchi isdara, lai teem til buhtu weeg-laki, kahds usrahditu, kad pee leetas, lo tee is-darijuschi, til wainiga winu „weegliba“, tad tee buhtu par to koti pifti. Tee negribetu par neko tizet, kad leetai buhtu pawifam zits isnahkums, kad to buhtu pamatigi nehmujschi, neta tad, kad tilai pawirfchi. Tee tulkotu „weeglibu“ par nesin ko, un istaiftu no masuma leelumu. Tee domatu, la wahrs „weegliba“ deefin la tos aiskarot, bet ne-apkertos wis, kad weegliba teem bija, kad pawirfchu spreeda, jo patihkama tad leekahs „weegliba“ buht, bet panesi to wis negribetu, la pelnita.

Teiksim un flawefim weeglibu, kura mantota zaur geuhrtibahm, bet neezinafim un masinafim to, kas nahkufi no pawirfchus usdewu ispidifchanas. Tahda weegliba ne-atnes teem, kas wina kahro un eemanto patezibu un flawu, bet tilai nepatiffchanu no ziteem un ne-ustizibu. Un kad mehs daschreis buhtum „weegliba“ ne wifai pamatigi ispidijuschu sawu peenahkumu, kad nepufosimees, kad mums peerahditu, kad pee wifa ta ir mufsu weegliba wainiga, kad mehs tilai pawirfchi, bet ne pamatigi to isdarijuschi.

Til dauds fcho reisi par weeglibu. Us preekschu, ja Deews palihdsehs, tad gribu flaidri peerahdit, zil dauds fliktuma atnes weegliba, tas ir, kad weegliba to leetu nem, neta kad ar publineem un geuhrtibahm pee la kerahs. It ihpaschi wehribu gribu greest us pagasta weetneeku pulka darichanahm un ta peenahkumu. Medna Kahrliis.

Deewa-kalposchana Nig. basu.

Swehtdeen, 12. dezembri.

Sehlaba basnija:	Spredekis pulsten	10 mahj.	Golft.
		12 mahj.	Bind.
Petera basnija:		10 mahj.	Boelchou.
		6 mahj.	Hollander.
Domes basnija:		10 g.-f.	Girgenfohn.
		2 mahj.	Werbatus.
Sahnu basnija:		9 l. m.	Gaehgtent.
		2 l. m.	Walter.
Gertrudes basnija:		10 l. m.	Hilde.
Jesus basnija:		10 w. m.	Hafen.
		2 l. m.	Bergmann.
Mahrtinu basnija:		10 w. m.	Rachbrandt.
Trihsweenibas basn.:		10 l. m.	Fronnu.

Kandas-pawihru jena.

Nigä, 9. dezembri 1882.

P a p i h e i		prafja	malfaja
Wissimpeetals gabala		8,36	8,34
5 proz. bankiletu 1. islah.		93 1/2	93 1/2
5 " " " " " " " "		—	—
5 proz. instr. 5. alfn.		29	—
5 " " " " " " " "		—	—
5 " " " " " " " "		215 1/2	215
5 " " " " " " " "		205 1/2	205
5 " " " " " " " "		130 1/2	—
Peterh. 5 proz. pilst. oblig.		—	—
Kreewu sem. kred. 5% kiltu-film.		130	129 1/2
Scharlowas semst. 6 proz. kiltu-film.		90 1/2	90
Nigas lom. bank. atj.		253	—
Leel. Kreeem. dselsj. atj.		—	—
Din. Wit. dselsj. atj.		162	—
Warsch. Tereap. dselsj. atj.		—	129 1/2
Rib. Wolog. dselsj. atj.		59 1/2	59 1/2

Tirgus sinas.

M a l f a p a r	puhru		puda		poda		mugu	
	rbt.	kap.	rbt.	kap.	rbt.	kap.	rbt.	kap.
Rudju	—	—	—	95	—	—	—	—
Meeschu	—	—	—	89	—	—	—	—
Rufu	—	—	—	74	—	—	—	—
Pinschklas	—	—	—	—	—	—	8	25
Rartupelu	1	20	—	—	—	—	—	—
Sweesta	—	—	—	—	8	—	—	—
Labu filu	—	—	—	—	—	—	24	—
Prastu filu	—	—	—	—	—	—	7	—
Rupjas fabls.	—	—	—	55	—	—	—	—
Smallas fabls.	—	—	—	50	—	—	—	—
Stangu dselsj.	—	—	—	2	20	—	—	—
Reipu dselsj.	—	—	—	2	40	—	—	—
Lapu tabaku	—	—	—	3	40	—	—	—

Rihds 9. dezemb. atnahkufchi 2601 fugi; aigabji. 2615 fugi.

210 pūhri rudsu

tifs 20. dežembri 1882 preešč pūšdeenas Laurupe (Madleenes draudse) pee pagasta waldes wefelas jeb mafasas partijas uf jemato zenu cepirkti. Pahrdeweti teel luhgti, prowes libof nemt.

Laurupes pagasta walde, 23. now. 1882. Pagasta wejalais: **Jahn Blan.** 1

No 1. dežembra dshwoju **Celšč-Rigā Kalku-eelā Nr. 3,** Praetorius'a namā, 2 tr. augstu.

Dr. von Stryk. 2

Fuhrmani

preešč dešfinamas malkas un deštu weschanas atrod pastabwigu darbu **Wolermuščā, Georg Thalhetma** fahgu-dšrnawās.

Skolas behrni

no semehm teel pensija usnemti leelajā Fuhrmanu-eelā Nr. 54, pa labi.

Pehz behrni patwermes preeščneezibas si nojuma buhs **XLV.** loterijas islošehana, Peterburgas behrni patwermehm par labu, **20. februari 1883.**

Winnestu liste, tura 10-14 deenas pehz islošehanas is Peterburgas top atfuhitita, buhs tilat mara mehnescha fahlumā dabujama.

Wifadus

masfu-apgehrbus

lungem, la ari dahmahm isihre Jaun-eelā Nr. 1, Sarina namā pa 1 trepi, la ari pa loti lehtahm zenahm pahrdod.

Dahmu-paletos un behrnu-drehbes

top par daudf leela krahjuma deht par wehl neshirdehtahm lehtahm zenahm libof seemas-swehtkeem ispahrdotas:

dahmu-paletos no wifahm drahnu-sorteem no 10 libof 20 rbl., **wateeretus paletos** no ripfa un lamgarna 15 libof 25 rbl., **fehnu- un meitren-paletos** wifos leelumds 6 libof 15 rbl., **fehnu apgehrbus** wifos leelumds 4 libof 15 r.

Augsti zeenita publika top laipni luhgti, lai scho reto atgadijumu isleetatu un no to labuma un lehtuma pahrliezinatos. Zenas esmu til lehti aprehinajis, la pat tas wisnabagalais war uf swehtkeem few jaunu paletu nopirkti.

J. Holländer,

Kalku-eelā Nr. 17, pa 1 tr. augšā.

Swehtdeen ir bode atwehrtā.

Ritena lofi, hleezes,

un oshu malka ir leela iswehle dabujama **Mengelmuščas Katrinas-trogā,** Madaleenas draudse. 2

Celšč **Anzenbach** muščas weschā Kursemē, labdas 30 wertes no Selgawas, taps wairat simu asis

preešču malkas pahrdotas, la ari preešču duhwalki par mehrenu zenu, fahlot no 16. dežembra 1882. 3 **Seewald.**

Plus-bode

starp wairalahm fabrikahm ir sawadu eemestu deht tuhlt pahrdodama. Klafatas finas **Celšč-Rigā** leelajā Kalku-eelā Nr. 23, pa 3 trepehm.

Lühr un beedris,

fenat **Lühr** un **Zimmerthol,**

Rigā, leelā **Smilšču-eelā** Nr. 7,

tirgo jaw 16 gadus ar schujamahm maschinahm, pasihst smalki latru sistemu un apstille tabš is **wisflawenakahm fabrikahm pasaulē.** Mehš peedahwajam la ihsti teizamas preešč **skrodereem: Nbenania, Badenia, Uniwersal A & B,** wifš ar wis-

jaunakeem pahrlabojumeem, la: patent-paschšpoletaju, ritena ischschanu un sweramo-lahju. — Tad wehl preešč **familiju-wajadšibas: Singera, Wheelera un Wilsona, Saksonia, Saksonia Regia, Fidelitas** u. t. pr. tapat ari ar **wisjaunakeem** pahrlabojumeem, la: patentpaschšpoletaju pawedeena ischheleju, pawedeena-nogreeseju un paschšais-trisdamu schiberplati.

Wislehtakas zenas. Pilniga apgalwoschana.

Zenu-rahditajs ar bildehm bef malkas.

Schujamas - maschinas,

faiwas: (**Singer-**) un fehreja: (**Wheeler** un **Wilson-**) sistems,

preešč strahdaschanas ar rofu un paminahm, loti glihtas un isrihtotas ar wifahm par teescham **derign** atsihtahm **wisjaunakahm pahrlaboschana**hm is flawenas akziju beedribas, zitt. **Frister** un **Rofsmann** schujamo-maschinu fabrikas, la ari wifus schujamo-maschinu leelus pederumus, **schujamas dšijas** u. t. pr. pahrdod

J. W. Grahmann,

Behwer-eelas un Teatra-bulwara stuhri, S. Minus namā.

Ge-eschana no Behwer-eelas pufes.

Schujamo-maschinu zena ir wifai lehta un pastahw no tikai 25 rubl. libof 65 rubl. gabalā, riktedamahs pehz wianu sistemas, leeluma un glihtuma. Par schujamo-maschinu ihstenibu, **kreetnumu** un **wisleelako** darba spehju top apgalwots. — **Schuhschanu** ar maschinu mahja bef malkas.

Maschinu adatas, spolischnu dšijas, wisfmalkaka schujamu-maschinu eta.

No zensures atwehlets. Rigā, 10. dežembri 1882.

Drulats un dabujams pee bilšču- un grahmatu-drulataja un burtu-lehjeja **Ernst Plates.** Rigā pee **Petera** basnizas.

No polkijas atwehlets.

G. Schönfeldta

tehrauda- un sihtu-preešču pahrdotawa

Sinder-eelā Nr. 12,

leelumā

peedahwā zaur scho lauzineeku lungem wislabalabs **Anglu** lahystas, mehsludatschas, feena-datschas, tad wehl wislabatos

Anglu amatneeku-rihtus

preešč **skrodereem, turpneekem, galdneekem, namdoreem** (zimermaneem, dreimaneeem, muhrneekem un atlehdneekem. Tad wehl:

rewolwerus, pistoles, flintes un **wajadšigahs** patronas,

la ari leelā iswehle **wisoles** un **harmonikas** pa

lehtahm zenahm.

Dseedataju beedriba „Imanta.“

Swehtdeen, 12. dežembri 1882,

wingrotaju fahlē:

Wokal-konzerts.

Pehz tam danzofschana.

Malka: 1. weetā 1 rbl., 2. weetā 50 kap. Sahlums plst. 8 wal, fates atwehrtahana plst. 4 wal.

Biketes dabujamas pee **Lunkenbein** un **Leo Wiffor** fgeem **Kauf-eelā.**

Preeščneeziba.

Rahda muščas

Rownas gubernā, 18 wertes no Kursemē to-beschahm attahlu, ir sem peesemigeem nolihgumeem no brikwas rofas pahrdodama. Klafatas finas pasnees barons **Theodor von Drachensels, Bauftā.** 2

Bizal mahja

isrentelama Injeema walfi, **Lehdurgas** draudse. Slaidratas finas pee **Reenites** pūmušneela.

Restorazijas ruhme

no 6-9 istabahm ir isihrejama **Suworow-eelā** Nr. 36. Zapeprasa **Kemerci-eelā** Nr. 3, **Winnogradowa** bode.

Zonatana beedriba.

Teem beedreem par sinu, kas sawas mehnescha malkas wehl naw schini gada pilnigi eemahfajuschi, la til libof 12. dežembri tiks preti nemtas. La ari tee beedri teel usluhgti, kas no beedribas bibliotekas **grahmatas wehmuschi,** libof minetam datumam pee beedribas skolotaja atnest, deht schi gada rewisijas. **Preeščneeziba.** 1

Bischumuščas Daniela beedriba.

Swehtdeen, 12. dežembri sch. g., plst 1 pehz pūšdeenas:

general-fapulze.

Deenas-lahrtiba:

1) Preeščneeku wehlefehana un 2) spreechana par nahlama gada behrn nūdas leelumu. **Preeščneeziba.**

Zeribas beedriba

usajina sawas

atraitnes ar saweem

behrneem,

turas grib dalibu nemt pee eglites, peestitees libof 19. dežembram. **Preeščneeziba.** 2

Brubus jirgs,

baltu sihmitti peere, pelesi-bruhnahm trehpem un asti, baltahm pala-lahjahm, ar eejuhju (Lomanahm un kulbu) ir 8. dežembri **Peterb. Ehr-Rigā Kalku-eelā** Nr. 1, pee bodes durwim **pasudis.** Tas, kas to waretu usrahbit, dabuhs labu pateizibas-alku ahripilf. **Kalku-eelā** Nr. 1 pee **Brakleem Giller.**